

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 26 Czerwca r. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

W i l n o.

Wczorajszy dzień, jako rocznica Wysokich Narodzin NAYJAŚNIEJSZEGO CESARZA JEGOMOŚCI NIKOŁAJA PAWŁOWICZA, święcony był w mieście naszym z uroczystością, wysokiemu celowi, oraz wdzięczności i miłości narodu odpowiadającą, przez dziękczynne wielkie nabożeństwo w Cerkwi S. Ducha, w obecności JW! Woennego Gubernatora, Jeneratów, Urzędników wojskowych i cywilnych, parady wojskowej i nader liczego zgromadzenia ludu, wznoszącego gorące modły za wiek długi i szczęśliwe panowanie CESARZA JEGOMOŚCI i całego NAYJAŚNIEJSZEGO DOMU: we wszystkich kościołach odprawiano się podobnie nabożeństwo i śpiewano *Te Deum Laudamus*. Wieczorem w różnych częściach miasta na placu, bulwarach, w ogrodach, miejscach przechadzkowych przygrywały rozstawione muzyki. Oświecenie domów zakończyło dzień ten radości i dziękczynienia z błogostawieństwem milionowych ludów po całej przestrzeni naywiększego w świecie Państwa.

Sankt-Petersburg dnia 16 czerwca.

Przez naywyższy rozkaz dzienny dnia 9 czerwca, JEGO CESARSKA MOŚĆ, na odbytej dnia 7 t. m. kościelney paradzie, 2go batalionu Leib-Gwardyi półku Izmayłowskiego, raczywszy znaleźć porządek i szykowność, oświadcza Naywyższe Swoje zadowolenie. Dowodzącym: wszystkimi wojskami pozostałymi w St Petersburgu Korpusu Gwardyi Jenerał-Adjutantowi *Depreradowiczowi*, piechotą tego Korpusu Jenerał-Adjutantowi *Sazonowu 2mu*, 2ma batalionami 2giey Gwardyjskiej dywizyi pieszej Jenerał-Majorowi *Titowu 2mu*, Dowódcy 2go batalionu Leib-Gwardyi półku Izmayłowskiego, Półkownikowi *Korowiakowu*, oraz wszystkim PP. Sztabs- i Ober-Oficerom; a dla niższych rang darmo po rublu, po funcie mięsa i po porcy wódki na każdego.

— JEGO CESARSKA MOŚĆ, oświadcza naywyższe Swoje zadowolenie: Adjutantowi skrzydłowemu, Leib-Gwardyi półku huzarskiego Półkownikowi *Budbergowi*, Wileńskiego półku pieszej Porucznikowi *Narodostawskiemu*, Porucznikom Jeneralnego Sztabu: *Sazonowiczowi*, *Hayssyngowi* i *Denowi*, oraz Podporucznikowi inżynierów *Moczulskiemu*, za odznaczenie się, okazane w bitwie przeciw polskim buntownikom.

— Zostający w Jeneralnym Sztabie Półkownik *Richter 2gi*, za odznaczenie się w bitwie przeciwko polskim buntownikom, wyniesiony na Jenerał-Maiora ze starszeństwem od 21 maja t. r.

— Przez naywyższy rozkaz dzienny dnia 12 czerwca, Dowódca 3ciey brygady 19tey dywizyi pieszej, Jenerał-Major, *Rogowski 1szy*, przeznaczony do zostawania przy oddzielnym Korpusie wewnętrzney straży.

— JEGO CESARSKA MOŚĆ, oświadcza Naywyższe Swoje zadowolenie: Naczelnikowi Artylleryi 5go Korpusu, Rezerwowego, Jenerał-Majorowi *Brakerowi*, półków dragonskich: JEGO Królewskiej Wysokości Xięcia Alexandra Wirtemberskiego chorążym: *von Rathmannowi*, *Płochowu* i *Kudrjawcowu*; Finlandzkiego Półkownikowi Dowódcy jego *Dmitrjewu* i *Kotogriwowu 2mu*, tudzież Sztabs-Kapitanowi *Menzenkampfowi*, za odznaczenie się w bitwach przeciwko polskim buntownikom.

— Zmarły z odniesioney w bitwie rany, Jene-

ralnego Sztabu Jenerał-Major, *Nasakin*, wykreśla się z listy rang.

— Naywyższy Reskrypt J. C. M., do Naczelnie-Dowodzącego w Gruzji, P. Jenerała Marszałka Polnego, *Hrabi Paskiewicza-Erywańskiego*, *Hrabi Janie Fiodorowiczu!*

Zważywszy wypisane w raporcie Waszym, pod 26 marca, okoliczności Chrześcian, którzy przenieśli się na zamieszkanie do granic Imperyum Naszego z posiadłości Tureckich, z paszalikow *Erzerumskiego* i *Karskiego*: Ormian i Greków, więcej 14,000 familii, składających do 90,000 dusz z dwoma Ormiańskimi Arcybiskupami, w którychto okolicznościach niezbędną jest uczynić im pomoc, i zgadzając się zupełnie na wszystkie w tém projekcie Wasze, Rozkazuję:

1) Użyć na to wspomnienie następujące summy, w wiedzy Waszej znajdujące się: a) z pięciu milionów rubli, przeznaczonych w 1828 roku na przedsięwzięcia polityczne w prowincyach Zakaukaskich, rzeczywiście pozostałe od kapitału dla znieszonych w wojnie Perskiej 150,000 rubli i od kapitału Aderbidżańskiego przesiedlenia 40,000 rubli i b) z dochodów prowincyi Szyrwańskiej, które do Was wpłynęły 190,000 rubli; wszystkiego 380,000 r. srebrem.

2) Summę tę 380,000 r. sr., na rachunek której użyto już przez Was na zakupienie nasion na zasiew zboża ku zapomodzi i przeżywieniu 94,839 r. sr. rozdać pomienionym przesiedleńcom sposobem pożyczki, podług Waszej uwagi, stosunkowo do potrzeb każdego, z powrotem od nich po upływie czterech, w biegu sześciu lat, po równych części w każdym roku, bez procentów. Przywiodłszy to do wykonania Wy nie zaniechajcie w swoim czasie przesłać Ministrowi Skarbu wiadomości, ile komu tej pożyczki będzie dano, i JA w zupełności jestem przekonany, że tak znakomite pomnożenie ludności w kraju, Wam poruczonemu, będzie się należało roztropnym rozrządzeniem Waszym, trwałym dla niego i pożytecznym dla Imperyum Naszego zaludnieniem; zostaję zawsze Wam przychylnym.

Na autentyku podpisano własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką:

St.-Petersburg
d. 21 kwietnia 1831 roku.

NIKOLA X.

— Naywyższy Ukaz do Zarządzającego Głównym Sztabem JEGO CESARSKIEJ MOŚCI.

Rozciągnąwszy moc Ukazu Mojego, danego Kapitulie Orderów Rosyjskich, dnia 6go grudnia 1829 roku, o skróceniu dla opisanych w nich prerogatyw, naznaczonego do wystugi orderu 6. Jerzego 4tey klasy terminu, tak na Oficerów, którzy wyszli w odставку, lub przeszli do innego rodzaju służby, jako i na Jeneratów, mających złote szpady i szable z napisem za waleczność i ozdobione brylantami, Rozkazuję: przyjąć za przewodnictwo w wiedzy Wojskowej pravidła następujące:

1) Wszyscy Oficerowie Wojskowi, którzy otrzymali ordery 6. Włodzimierza 4tey klasy i 6. Anny 3ciey klasy z kokardą, oraz 6. Anny 4tey klasy z napisem za waleczność, oraz złote szpady i szable z takimże napisem, chociażby przed nastaniem wyżey pomienionego Ukazu 6go grudnia 1829 roku wyszli w odставку, albo przeszli do innego rodzaju służby, nie tracą praw, darowanych przez ten Ukaz dla zastugi Orderu 6. Jerzego 4tey klasy.

2) Dające się przeze Mnie za waleczność szpady i szable, ozdobione brylantami, dają też prawa do wystugi pomienionego Orderu, iakże Ukazem 6go

grudnia 1829 roku, nadane są złotym szpadom z napisem za waleczność i prerogatywa, nadająca się teraz szablom i szpadom, brylantami ozdobionym, rozciąga się równie, jak na tych, którzy otrzymali już, tak i na przyszłość mających otrzymać takie szable i szpady Generałów, zostających w służbie i tych, którzy z niej wyszli, albo którzy przeszli do innego rodzaju służby przed nastaniem pomienionego Ukazu.

Prawidła te nie zaniedbacie Wy przywieść do należytego wykonania.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiej Mości ręką:
Sankt-Petersburg
15 maja 1831 r.

NIKOLAJ.

(G. S. P.)

Ukaz Jego Cesarskiej Mości Samowładcy Wszech-Rossy, z Najswiętszego Rządzącego Synodu.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiej Mości, Najswiętszy Rządzący Synod słuchał: naprzd, Nasyżey konfirmowanego przez Jego Cesarską Mość tego maia w dniu 10tym iego przełożenia, względem uczynienia klasyfikacyi dzieci kapłańskich i sług cerkiewnych dla obrócenia niepotrzebnych dla wiedzy Duchowney do służby woyskowej; powtóre, dwa przełożenia P. Tajnego Radcy, Synodalnego Ober-Prokurora i Kawalera, Xiążęcia Piotra Sergiejewicza Meszczerskiego, nastąpiły po odniesieniu się do niego P. Zarządzającego Głównym Sztabem Jego Cesarskiej Mości, z których w pierwszym napisano, że Cesarz Jego Mość w najmniejszym zamiarze przygotowania powoli do trudów woyskowej służby młodych ludzi, wchodzących do niej przy terażniejszej klasyfikacyi dzieci kapłańskich i sług cerkiewnych i podania im z tém razem dla własnego ich pożytku sposobu do gruntownego poznania prawideł i obowiązków służby, nasyżey rozkazać raczył, umieścić w uczebnych karabiniernych półkach wszystkich synów kapłańskich i sług kościelnych od lat 15 do 20tu wieku mających podług klasyfikacyi postępujących, na ten koniec, ażeby po przeysciu kilku lat poprzedniczego ukształcenia, byli z nich wypuszczani do półków Armii podoficerami; a przy drugiem przesłając udzieloną mu do P. Zarządzającego Głównym Sztabem w kopii zapiskę Departamentu Inspektorskiego, o rozrządzeniach po woyskowej wiedzy względem ludzi Duchownego nazwania, obróconych podług tej klasyfikacyi do służby woyskowej, z nastąpią na tę zapiskę nasyżey rezolucyą, dla umieszczenia potrzebnych artykułów w tych rozporządzeniach, które Najswiętszy Synod przepisze do wypełnienia po władzach dycezalnych, — prosi tenże P. Zarządzający Głównym Sztabem P. Ober-Prokurora przysłać do niego kopiią załączenia, które będzie od Najswiętszego Synodu posłane Biskupom Dycezalnym w rzeczy powyżey opisaney, dla porównania z rozporządzeniami w wiedzy woyskowej. Do czego tenże P. Zarządzający Głównym Sztabem, przydaie, że podlegający obróceniu do służby woyskowej ludzie nazwania Duchownego w ziemiach Kozaków Dońskich i Czarnomorskich powinni być odsyłani do Woyskowych Kancellaryj, a w Guberniach: Astrachańskiej do Dowódcy Liniowego Kaukaskiego batalionu N. 9, w Astrachaniu znajdującego się, w Orenburskiej zaś, do Dowódcy Liniowego Orenburskiego batalionu Nru 16go, w mieście Ufie rozłożonego; we wszystkich zaś dalszych Guberniach do Dowódców wewnętrznych Garnizonowych batalionów, znajdujących się w miastach gubernialnych.

W zapisce Departamentu Inspektorskiego między innemi napisano:

1) Duchowney Zwierzchności poruczyć: wszystkich na podstawie wyżej wspomnianego *) przełożenia Najswiętszego Synodu, uznanych podpadających przeznaczeniu do woyskowej służby, przesać do Dowódców wewnętrznych garnizonowych batalionów.

2) Dowódcóm batalionów przepisać, przysy-

łanych do nich Duchownego nazwania ludzi obeyrzeć spólnie z członkiem Urzędu medycznego, a gdzie są szpitale woyskowe, tam ze starszym Doktorem albo Lekarzem szpitalu. Jeżeli w liczbie przysłanych okażą się niesposobnymi do polowej służby, ale uznani będą zdarnymi do Garnizonu i Inwalidów, tedy i tych przyjmować do woyskowej wiedzy; a znalezionych, prócz miary urody, niezdatnymi do żadnego rodzaju służby, ani nawet do Inwalidów, powracać Zwierzchności Duchowney do iey rozrządzenia.

3) Żywność dla tych, którzy weszli do wiedzy Woyskowej, w czasie znajdowania się przy batalionach, i po odprawieniu dla przeznaczenia do służby w drodze, dawać z lepszych potraw za opłatą obywatelom podług tabelli nasyżey potwierdzoney w dniu 4tym lutego 1821 roku, na rachunek Podskarbstwa Państwa.

4) Umundurować tych ludzi, w odzież, iaka dla rekrutów 96 ushoru postanowiono.

5) Dopuszczenie do przyięcia do służby woyskowej z nazwania Duchownego ludzi przysyłanych, nie tylko zdarnych do służby polowej, ale do Garnizonu i Inwalidów, zamierza się z tego względu, że ludzie ci, umiejąc czytać i pisać, mogą z pożytkiem być użytymi do wszelkich obowiązków w administracyi woyskowej prócz nie do szeregu. Dla tego będą oni podlegali rozdzielaniu od 15 do 20 lat do 1go i 2go uczebnych półków karabiniernych; od 20 do 35 lat sposobni do służby frontowej do półków polowych; a zdarni do Garnizonu i Inwalidów, równie i mający od 35 do 40 lat do wewnętrznej straży, nie tych jednakże gubernij, z których weszli. Naznaczenie do wewnętrznej straży mających od 35 do 40 lat zamierza się dla tego, że ludzie tego już wieku nie mogą być zgola sposobnymi do polowej frontowej służby i do potrzebnego ku temu cwiczenia.

6) Prosić Najswiętszego Synodu, o zalecenie Dycezalney Duchowney Zwierzchności, przeznaczonych podług obecnej klasyfikacyi do służby woyskowej ludzi, przysłać do Dowódców wewnętrznych Garnizonowych batalionów w miarę możności, z ukończeniem zaś naznaczonego terminu uwiadomić batalionowych Dowódców, że od wystanę liczby więcej już nie przybędzie, a jeżeli będą oczekiwani, tedy ile mienowicie i na iaki czas mogą przybyć do miasta gubernialnego, ażeby Dowódcy, otrzymawszy to uwiadomienie, rozrządzić mogli względem wystania przysłanych do nich podług naznaczenia, a spodziewanych odprawili już przez pośrednictwo wewnętrznej straży, w miarę przysyłania do nich, i tych z przysłanych do batalionowych Dowódców ludzi, którzy po obeyrzeniu okażą się niezdatnymi do woyskowej służby, przyjmować do wiedzy Duchowney na powrót, dla postąpienia z nimi podług iey uwagi.

7) Dowódcóm wewnętrznych Garnizonowych batalionów przepisać z Departamentu Inspektorskiego:

a) Przysyłanych do nich od Zwierzchności Duchowney podług klasyfikacyi ludzi, oglądać z całą surowością i bezstronnością: tam, gdzie są woyskowe szpitale ze Starszym iego Doktorem lub Lekarzem, a gdzie nie ma szpitalów, z Członkiem Urzędu Medycznego i uznanych po spólnym ich obeyrzeniu niesposobnymi do żadnego rodzaju służby, natychmiast powracać do wiedzy Duchowney.

b) Jeżeli w liczbie naznaczonych podług świadectwa batalionowego Dowódcy i Lekarza do Garnizonu lub do Inwalidów, okażą się sposobni do polowej służby, w liczbie powróconych znajdą się sposobni do Garnizonu i Inwalidów, w takim razie zaświadczaący o nich podpadają surowey odpowiedzialności podług praw.

c) Wszystkich zostawianych w wiedzy wojennej pomienionego rodzaju ludzi, doprowadzać do przysięgi sposobem ustanowionym: ale równie im, iak i powróconym dla niezdatności do Zwierzchności Duchowney, nie golić ani łbów, ani potyłków.

d) W uczeniu przy batalionach ludzi tych ćwiczeń wojennych, postępować z pobłażaniem, ażeby na pierwszym wstępie do służby nie uczynić nie-

*) Przełożenie to umieszczone w poprzedzającym 77 N. K. L.

przyjemnego wrażenia, i dla tego polecić ich roz-
tropnemu oficerowi i odznaczającemu się, znającym
służbę frontową ludziom rang niższych, z pier-
wszeństwem tym, którzy znajdowali się w kome-
ndach uczebnych przy wzorowym pólku piechoty.

e) Gdy ukończy się naznaczony na zrobienie klas-
yfikacji czteromiesięczny termin i otrzymane zo-
stanie od Zwierzchności Duchownej uwiadomienie,
że prócz dostawionych więcej przysłanych już nie
będzie, albo oczekiwana jest bardzo mała liczba,
którzy mogą przybyć do batalionu nie na zamierzo-
ny czas, tedy, nie oczekując tych ostatnich, po-
robić z przybytych ludzi partye i wystać podług
przeznaczenia, uczynionego przez Departament In-
spektorski.

f) Przeznaczonych do Armii i wewnętrznej
straży, wysyłać w partyach na tej podstawie, jak
bywają odprowadzani rekruci; a idących o pół-
ków uczebnych również w partyach, ale na pra-
widłach będących dla Kantonistów, przy formalnych
i matematycznych spisach rzeczy.

g) Przy wysłaniu wszystkich tych ludzi po-
dług przeznaczenia, nie zabraniać im pod szynielem
przywdziać własne swe odzienie, jakie u kogo bę-
dzie, na przykład: kurtkę, surdut lub półkożuszek.
(Dokończenie nastąpi.)

— Dowodzącym wojskami na linii Kaukaskiej,
Generałowi Kawalerji *Emmanuelowi*, i za Kau-
kazem Generał-Porucznikowi *Pankratjewu*, na czas
oddalenia się z Oddzielnego Korpusu Kaukaskie-
go Naczelnie nim Dowodzącego, Generała Mar-
szałka Polnego, Hrabia *Paskiewicza-Erywańskiego*,
Najwyżey rozkazano zostawić władzę sądze-
nia spraw wojskowo-sądowych i śledztwienych
w wojskach, pod ich wiedzą zostających, właści-
wą w czasie pokoju Dowódzcom Oddzielnym Kor-
pusów. (P.P.)

— Od Głównego Zarządu Dróg Komunikacji
ogłasza się: iż z Najwyższego Jego Cesarskiego
Mości rozkazu, naznaczona jest z Podskarbstwa
Państwa nagroda, 10,000 rubli, temu, kto wskaże
najlepszy sposób przyspieszenia biegu statków
rzecznych za pośrednictwem mechanizmu. Pro-
jektu takowego sposobu, mają być przedstawia-
ne do Głównego Zarządu Dróg Komunikacji.
(въ Главное Управление Путей Сообщения.) (G.S.P.)

— Stosownie do Najwyższego Ukazu, 22 gru-
dnia 1830 r. nałożone zostały areszta: 12 maja
w Podolskiej Gubernii na 4,215 dusz; Tajnego
Radcy Xcia Adama *Czartoryskiego*, z powodu
znajdowania się jego w Królestwie Polskiem: i
16 maja w Minskiej gubernii na 1161 dusz wi-
lęyskiego Marszałka *Hippolita Gieczewicza*, za
uczestnictwo jego w powstaniu wileyskiego powia-
tu. (T.P.)

Odessa dnia 3 czerwca.

Z przyczyny uczestnictwa w rokoszu ohywa-
teli gubernii Podolskiej *Izydora i Alexandra So-
bańskich*, i z przyczyny uczestnictwa Xcia Ada-
ma *Czartoryskiego* w buntowniczym Rządzie Kró-
lestwa Polskiego, majątki ich, znajdujące się w
mieście Odessie, z woli Wyższej Zwierzchności,
wzięto pod opiekunkę zawiadowanie do tego wy-
znaczoney komisji. (G.O.)

P R U S S Y.

Berlin d. 11 czerwca.

Król przyjmował wczora, na prywatném po-
stuchaniu jenerał-porucznika hrabiego *Flahault*,
który miał zaszczyt złożyć J. K. Mości listy swo-
iego Monarchy, które go akkredytują w godności
posta nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego
przy naszym dworze.

— Dnia 15 —

— Rzeczywisty Radca Tajny Hrabia *Alopeus*,
poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Ce-
sarza Jegomości Rosyjskiego, przy naszym dwo-
rze, umarł zrana dnia 15, mając lat 62 wieku, po
nader boleśney chorobie, która trwała przez dni
piętnaście.

— *P. Cousin*, przybył z *Paryża* do tutejszej
stolicy. (J.d.S.P.)

A U S T R Y A.

Tryest d. 31 maja.

Listy z Korfu pisane pod świeżą datą, po-
twierdzają wiadomość o powstaniu znowu wybu-
chłem w *Albanii*, i że wielki wezyr powrócił do
Monastyru. Zabrawszy baszom *Skopiyskiemu*,
Wraneskiemu i *Leskowackiemu*, powróconym
do posłuszeństwa, dzieci i krewnych, jako zakła-
dników, rozkazał im iść przeciwko powstańcom
Niższej *Albanii*. Piszą ze *Skutary*, że 12,000 Bo-
śniaków, które ciągnęły do *Pesreni*, do *Mustafy-
baszy*, przybyły już do *Gacka*. Xcia *Milosz* nie
dozwolił im przejścia przez Serwję, choć przez
to okazać awogę wierność dla Porty; żeby zaś uni-
knąć wtargnienia nieprzyjacielskiego z ich stro-
ny, nie odmówił im dostarczenia żywności, żada-
ney dla ich wojska przez cały ciąg drogi wzdłuż
granicz Serwii. (J.d.S.P.)

F R A N C Y A.

Paryż dnia 5 czerwca.

Gazeta *Piemoccka* zawiera następujące o Gre-
cyi wiadomości, otrzymane podobno przez *Genę*:
„Świeże listy pisane z *Koron* donoszą, że podróż-
hrabiego *Capodistrias* do powiatu *Maińskiego*,
który powstał, zdziałała to, co powinna była spra-
wić na sercach Greków, władza człowieka tak
wielkiej duszy i ożywionego tak czystym zapa-
łem dla dobra swojej oyczyzny. Mała liczba o-
sób niespokojnych i pozbawionych zdolności, któ-
re zamieszały spokojność publiczną, nie potrafiła
zaszkodzić krainie. Potwarze ich i obróty, nie
potrafiły wziąć góry nad dobrodziejstwami ogóln-
nej administracji, które są winni prezydentowi,
ani wygładzić z pamięci zaprowadzonego przezeń
dobrego porządku, pilnych jego starań około o-
świecenia młodzieży, ulepszenia rolnictwa, zachę-
cenia do handlu i przemysłu, i tego wszystkiego
nakoniec, cokolwiek dotąd zdziałał dla ugrunto-
wania stałego bytu Grecyi, i dla przygotowania
szczęśliwej przyszłości.

— Dnia 9 —

Birża Paryżka d. 8. Pięć od sta, 91 fr. 85;
Trzy od sta, 64 fr. 50. — Pożyczka 1831 r., 91 fr.
90. — Akcye bankowe, 1640 fr. — Pożyczka króle-
wsko-hiszpańska 54.

— Król wyjechał dnia 6 z zamku *St. Cloud*, w
podróż do departamentów wschodnich. Xcia *Orleński*
i *Nemours*, wyjechali z J. K. Mości, któ-
remu towarzyszą minister wojny i minister robot
publicznych.

— Przez postanowienie królewskie z dnia 3 czer-
wca, podczas niebytności ministra wojny i mini-
stra handlu, prezydent rady, minister sekretarz
stanu w departamencie spraw wewnętrznych, u-
poważniony jest do wydawania rozkazów i do pod-
pisywania w swoim imieniu tego wszystkiego,
czego wymagać będą potrzeby służby obudwu
tych departamentów.

— Wyrokiem królewskim z dnia 29 ze-
szłego kwietnia postanowiono, że służba wapo-
magania niedostatnich we własnych domach w Pa-
ryżu, powierzona będzie, w każdym okręgu, bió-
rom dobroczynności. Dla wykonania tych rozpo-
rządzeń, minister handlu i robot publicznych, wy-
znaczył dwunastu administratorów, którzy stano-
wią w każdym merowstwie dwanaście biór do-
broczynności stolicy.

— Piszą z *Rouen* pod dniem 5 czerwca: „Prze-
jazdy cudzoziemców przez nasz departament, po-
ciągły być bardzo częste. Z jednej strony emi-
granci niemieccy, szwajcarscy i alzaccy, przyby-
wają do *Havre*, szukając sposobów dostania się do
krajów zamorskich, z drugiej podróźni angielscy
zamiarują do *Havre* i do *Dieppe*, w celu udania się
zamtąd do Francyi, Włoch i Szwajcaryi. Statki
pocztowe, przybywające z *Brightonu* i z *Southam-
ptonu*, stawiają nam w tej chwili przykład kon-
kurencji, o których razy kilka gazety angielskie
donosiły swoim czytelnikom, a którym wielu nie
chciało dawać wiary.

— Donoszą z *Tulonu*, pod dniem 28 maja: „Sześć
już dni temu, jak nasza eskadra obserwacyjna wy-
(5)

szła z przystani Tulońskiej, lecz jaki wzięła ona kierunek, nie mamy o tem żadnej wiadomości: publiczność w rozmaite wpadała domysły, gdy wczoraj wieczorem uyrzano przybłądającą korwetę *Perta*, dowodzoną przez P. *Juglard*, a która służyła za piekietę okrętowi admirałskiemu. Każdy zapytywał oficerów a nawet marynarków o celu ich powrotu i o miejscu, gdzie się znajdą dywizya. Dowiedzieliśmy się, że okręty były daleko od naszych brzegów, że od chwili wypłynienia ćwiczą się w obrótach morskich, gdyż znajdujący się na nich marynarze, bardzo jeszcze mało żeglowali, i że one za kilka dni znowu powrócą, jeżeli noworozkazy nie każą im udać się na inny punkt, o którym jeszcze nic nie wiemy. Korweta *Perta* odiechała w nocy, zabrawszy na pocztę listy pisane do rozmaitych statków, oraz instrukcje zapieczętowane od prefekta morskiego do P. *Hugon*. Co w sobie zawierają te instrukcje? jeszcze nie mogliśmy się dowiedzieć, a nawet zapewne, że się nie dowiemy, gdyż wydane zostały rozkazy, aby, ile możliwości, tajemnica ich była dochowana.

— Podług wiadomości z *Martigny*, w Valceyi, otrzymanych pod dniem 28 maja, to miasto stało się ogniskiem powstania: wiele okolicznych gmin z niem się połączyło, w celu odrzucenia prawa organicznego. Kupy te wszędzie były spokojne i nikogo nie krzywdziły, lecz nie chciały przystać ani na przełożenia, ani na obietnice rządu. Codziennie spodziewają się przybycia znacznej siły zbrojnej. Wydane zostały rozkazy, względem wysłania sześciu kompanij: lecz pomnożenie się powstańców, odmieniło podobno zamiary rządu. Żołnierze także okazali żywą niechęć brania się do oręża. Domagający się zwrócili swoją uwagę na rzetelną zastęgę, na część ludu wolną i oświeconą. Wielki kasztelan *Clairaz*, został obrany pośrednikiem: można się spodziewać pomyślnego skutku z wdania się tak wielkiego patrioty.

— Trzęsienie ziemi dało się uczuć w Liguryi, od *Menton* do *Genui*. W liczbie miast, które nawięcej przez to ucierpiły, znajduje się miasto *Toggia*, gdzie połowa budynków została obalona; wypadek ten zdarzył się dnia 26 o trzech kwadransach na dwunastą; szczególnie większa część ludności była podówczas zatrudniona robotą na polu, i z tego powodu jedna tylko zginęła kobieta. Cała ludność żyje teraz pod gołym niebem na placu klasztoru ś. Dominika za miastem. (J.d.S.P.)

ANGLIA.

Londyn dnia 5 czerwca.

Zebrani deputowani zakładów dobroczynnych londyńskich z wielką ochotą zgodzili się na projekt wniesienia pomnika narodowego Królowi.

— Departament marynarki zajmuje się teraz opatrzeniem trzech małych okrętów, na wzór tych, które szczególnie są przeznaczone do poskramiania lub niszczenia rozbojników morskich.

— Gazety Dublińskie ogłaszają długi list o reformie, wydany przez P. *O'Connel* do narodu irlandzkiego, w nim zwraca on uwagę na dwie istotne wady bilu projektowanego przez ministerium, to jest, na liczbę członków składających ciasto konstytucyjne i na liczbę reprezentantów irlandzkich. Czyni on uwagę, że prawo wyboru udzielone jest przez bil tylko takim domom, które wnoszą 10 f. szterl. rocznie, i wzywa mieszkańców, iżby domagali się, aby takowa taksa była zmniejszona do 5 f. szterl. Mówi potem o wielkiej nieproporcjonalności, która podług jego zdania, zachodzi między hrabstwami irlandzkimi a angielskimi ze względu na liczbę wybierców, a której skutek jest taki, że w wielu hrabstwach, zmniejszy się liczba wybierców. Nakoniec użala się na to: iż miasta Angielskie, mające więcej, niż 10,000 mieszkańców, wysyłały członków na parlament, gdy tymczasem inaczej się dzieje w Irlandyi, gdzie tylko czterem miastom nadane jest takie prawo, oraz na to: iż liczba reprezentantów *Dublinu* ma być też sama, gdy tymczasem liczba reprezentantów *Edyburga*, ma być podwojoną.

— Wydarzyły się w *Dublinie* dwa bankru-

ctwa: jedno na 70,000, drugie na 50,000 f. szterl.

— *Dnia 10 czerwca.*

Papiery publiczne. Konsolidy 82½. Rosyjskie 89½.

— Lord *Althorp*, jako reprezentant ministerium w izbie niższej, uwiadomił przez okólnik, że rząd nie będzie zajmował interesami publicznymi izby, do dnia 21 t.m.

— Gazeta *Times*, wychodząca w *Dublinie*, zbija pogłoskę, iż margrabia *Anglesea* opuści Irlandyę i twierdzi, iż zostanie na dawniejszym swoim urządzie wice-króla.

— Deputacya belgicka przybyła wieczorem dnia 8 do *Londynu*, a nazajutrz miała długą konferencyę z wicehrabią *Palmerstonem*.

— Przybito dnia 8 w kawiarni *Lloyds*, uwiadomienie wice-konsula angielskiego znajdujące się w *Terceirze*, datowane dnia 17 maja: donosi, w niem że wyspa św. Jerzego, jedna z Azorskich, została zajęta dnia 9 bez oporu przez wojska reieneyi. Hrabia *Villafior* przybył ze swoim sztabem dnia 14 do *Terceiry*, lecz znowu wsiadł na okręt dnia 16 ze 150 ludźmi, w celu, iak domysłano się, atakowania *Fayala*.

— Rozpoczęto dnia 3, w gospodzie wschodnio-indyjskiej wyprzedaż przez licytację herbaty, której jest bardzo znaczna ilość: wynosi bowiem 8,300,000 funtów. (J.d.S.P.)

— *Dnia 12 czerwca.*

Papiery publiczne. Konsolidy 82½. — Rosyjskie 93½. — Hiszpańskie 16. — Portugalskie 46. — Kolumbijskie 14. — Meksykańskie 39.

— Cesarz brazylijski z żoną i Królową portugalską zawinęli do *Falmouth* na szalupie wojennym angielskim *Volage*, lecz tylko dla odpoczynku, poczem wyiechali znowu do *Cherhurga*, skąd Cesarz z żoną zamierzają udać się do *Monachium*. Podobno, że nie był on w *Terceirze*.

— Gazeta *Goniec* stawia obraz, który dowodzi, że część ludności, sprzyjającej reformie, jest daleko liczniejsza i daleko bogatsza, co do majątku, w porównaniu z anti-reformistami.

Za reformą. Anglia liczy 287 członków w parlamencie na ludności 10,600,003 mieszkańców, których własności oszacowane są na 47,193,866 f. szt. Prowincya Wallii 13 członk. 361,937 mieszkańców 1,011,061. Szkocya 24 — 994,593. Irlandya 68 — 5,224,319.

392 człon. 17,180,852 miesz. 48,204,927 f. szt.

Przeciwko reformie. Anglia liczy 202 członków na 661,434 mieszkańcach, których własność szacowaną jest na 2,556,668 f. szt. Prowincya Wallii 10 członk. 346,595 m. 1,125,055. Szkocya 21 — 1,098,863. Irlandya 32 — 1,569,485.

265 człon. 3,676,377 miesz. 3,676,723 f. szt.

Większość zatem za reformą jest 127 członków.

— Gazeta dworska donosi o mianowaniu admirałów *Stapforda* i *Carew* kawalerami wielkiego krzyża orderu Łaziennego. Admirał *Foley* został mianowany kontr-admirałem Anglii, na miejscu zmarłego hrabiego *Northesk*.

— Gazeta *Times* donosi za rzecz naysprawniejszą, że Xiążę *Leopold* nie przyjął korony belgickiej. Oto są szczegóły, które zawiera co do tego przedmiotu gazeta *Goniec*: „Otrzymaliśmy z naysprawniejszego źródła ważną, a razem smutną wiadomość, tyczącą się ofiarowanego belgickiego tronu Xięciu *Leopoldowi*. Na skutek konferencyi, które się wczoraj odbyły w biurze spraw zagranicznych, postanowiono, aby wielkie Mocarstwa nie zgadzały się na podawane układy względem monarchii belgickiej, w razie, jeżeli Belgowie trwać będą upornie przy dzierżeniu prowincyi limburskiej. Xiążę *Leopold* nie przyjmie zatem korony, gdy mu będzie ofiarowana przez deputacyę belgicką, której przybycia dzisiaj oczekują, jeżeli ta nie przyjmie nowych w tym celu instrukcyi, zasadzonych na warunkach przepisanych przez wielkie Mocarstwa. Tego rana wyśłany został goniec do Belgium dla uwiadome-

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 78.

Wilno dnia 26 Czerwca v. r. 1831 roku.

nia o t^{em} postanowieniu lorda *Ponsonby*, i dla zawiązania potrzebnych mu instrukcyj względem zerwania negocyacyj z rządem belgijskim i względem opuszczenia *Bruxelli*. Nie masz wątpliwości, że rząd francuzki również odwoła ienerała *Bel-liard*, któremu przyznać należy sprawiedliwość, że zawsze działał otwarcie i zgodnie z lordem *Ponsonby*.

— Czytamy w gazecie *Goniec*: „Chcemy wytłumaczyć iasniey artykuł, któryśmy wczora umieścili, a z którego można było wnosić, że Xiążę *Leopold* wyrażnie oświadczył, iż nie przyymie korony belgijskiej. Rzecz pewna, że Xiążę, chociaż nie okazał iawnie sprzeciwienia się postanowieniu konferencyi, lecz też nie przychylił się do niego, i gotów jeszcze przyjąć deputacyą belgijską. Postanowienie konferencyi ograniczyło się tylko na odwołaniu lorda *Ponsonby*, ponieważ to było zawarowane przez protokół; lecz reprezentanci wielkich mocarstw, sądzimy, że przyymą nowe przełożenia kongressu belgijskiego.”

— Kawaler *Barboza* został uznany w godności posła rządu portugalskiego *Terceiry* w Londynie.

— Znajduie się jeszcze w woysku angielskim 286 oficerów w stopniu maiora i wyższych, którzy znajdowali się w bitwie pod *Waterloo*, to jest: jeden feldmarszałek (Xiążę *Wellington*), trzech ieneratów (Xiążę *Oranji*, margrabia *Anglesea* i lord *Hill*), 14 ienerał-poruczników, 29 ienerał-maiorów, 49 półkowników, 190 podpółkowników i 117 maiorów. (*J.d.S.P.*)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Bruxella dnia 7 czerwca.

Na przedstawienie ministra spraw zagranicznych i na wniesienie rady ministeryalney, rejent mianował postanowieniem z dnia 4 PP. *Devaax, van de Weyera*, hrabiego *Aerschot* i *Notomb*, komissarzami przy konferencyi londyńskiej, do negocyacyj postanowionych wyrokiem kongressu z dnia 2 czerwca.

— Urząd ministra skarbu spełnia tymczasowie *P. Duvisier*.

— *Memorandum*, datowane pod dniem 29 ostatniego mai, wysłane zostało przez konferencyą do lorda *Ponsonby*, i doszło do niego zawezora. To *Memorandum* obeymuie dziewięć artykułów. Główniejsze zaś jego rozporządzenia są:

1) Konferencya oświadcza, iż gruntownie rozważała wszystkie ustąpienia, które mogła i chciała uczynić dla Belgium; nie więc dla niego nie pozostało, tylko zgodzić się na podpisane przez konferencyą protokoły.

2) Ani Xiążę *Leopold*, ani żaden inny Xiążę, nie przyymie korony belgijskiej, jeżeli Belgium nie przyymie i nie wykona natychmiast protokołu.

3) Jeżeli protokoły nie zostaną przyjęte, mocarstwa przedsięwzją środki, iakich wspólne ich zobowiązania się, ich godność, i spokojność krajów sąsiednich wymagają.

Prócz tego także pewna jest, iż Król holenderski nie chce wchodzić w ugody o *Luxemburg*, i że oświadczył to posłowi angielskiemu, sir *Bagottowi*, który uznał to odmówienie za słusne. Z drugiej strony upewniam, że lord *Ponsonby* i ienerał *Bel-liard* pisali każdy do swojego dworu, oznajmując, że z przyczyny obrania Xięcia *Leopolda* sądzą za rzecz przyzwoitą pozostać w *Bruxelli*, nawet po upłynieniu terminu naznaczonego do ich odjazdu, przez protokoły pod Nrem 22 i 24. Lord *Ponsonby* miał donieść, że pozostanie w *Bruxelli* do dnia 10, i wtenczas dopiero wyjedzie z tego miasta, jeżeli nie otrzyma nowych instrukcyj od konferencyi.

— Dnia 9 —

Wyrokiem Rejenta z dnia 5, *P. Tielemans* gubernator *Antwerpii*, naznaczony został do spra-

wowania tegoż obowiązku w prowincyi leodyjskiej, a *P. K. Rogier*, członek kongressu mianowany jest gubernatorem prowincyi antwerpskiej. Gazeta *Niepodległy* utrzymuje, że ten ostatni nie przyjął tego urzędu.

— Wyrokiem z dnia 7, Rejent nakazał przygotować do wyruszenia pierwszy zaciąg gwardyi narodowych w prowincyach: Antwerpskiej, Flandryi Wschodniej i Zachodniej, Hainaut, Namurskiej, Brabanckiej, Leodyjskiej i Limburskiej.

— Deputacya wysłana do Xięcia *Leopolda* wyjechała z *Bruxelli* dnia 7 zrana do *Ostendy*, zkąd popłynie do *Londynu*.

— Gazeta *Goniec* donosi, iż hrabia *Aerschot* i *P. van de Weyer*, mając być wysłanymi do *Londynu* w charakterze członków deputacyi kongressu do Xięcia *Leopolda*, nie przyjęli szczególnego polecenia, zostawiana kommisarzami przy konferencyi.

— *P. Lehon*, nasz minister przy dworze francuzkim, wyjechał wnoy dnia 5 do *Paryża*.

— Sąd kryminalny bruxelski, odbył dnia 3 pierwsze posiedzenie w sprawie o spisku gandawskim. Czterech jest oskarżonych: *PP. Grégoire, Bast, Origny* i *Jacquemyns*. (*J.d.S.P.*)

AMERYKA.

Określ, który wypłynął z *Bahii* dnia 19 kwietnia, przywiózł wiadomość, że zatrważające ruchy wynikły w t^{em} mieście. Woysko połączyło się z ludem i ułożono siedm propozycy, z których jedna żąda, aby wszyscy urzędnicy portugalscy byli oddaleni od obowiązków, a druga mówi o złożeniu z urzędu prezydenta. Wszystkie sklepy były zamknięte, a mieszkańcy uzbębieni przebiegali ulicę. Podług listów prywatnych z t^{ey}że daty, spokojność w *Bahii* została przywróconą; prezydent złożył swój urząd, a *Don Joao Gonzales Cezimbra* został na jego miejsce obrany. Usunięto od obowiązków wszystkich urzędników portugalskich i miejsca ich zastąpiono Brezylijszymi.

— Gazety Ameryki północney, obeymują wiadomości z *Vera-Cruz*, pod dniem 11, a z *Mexyku* pod dniem 5 kwietnia. Traktat z północnemi Stanami-Zjednoczonymi został potwierdzony przez rząd Meksykański. Gubernator wyspy *Kuby* został, iak powiadają, upoważniony do wycisła w układy o przywrócenie stosunków handlowych między *Kubą* a *Mexykiem*. (*J.d.S.P.*)

O g ł o s z e n i e.

Sąd Grodzki Ptu Oszmiańskiego, stosownie do Rezolucyi na dniu 13 t^{erazn}. moa zapisaney, wzywa ochoczych i zdolnych do zaięcia wakujących w Kancellaryi tegoż Sądu placow etatowych, Sekretarza dzieł kryminalnych i śledztwienych, oraz kancelarzystów, podkancelarzystów i kopiistów, ażeby iawili się do onego Sądu w czasie iak nayrychleyszym z prawnymi o zdolności i dobrych obyczaiach świadectwami; a razem zawiadamia wszystkie interessowane strony, że po przywróconym w powiecie Oszmian. porządku, w skutek rozkazow Zwierzchności, Sąd Grodzki tegoż powiatu, zaiął się już spełnieniem swoich Obowiązków. Dat 1831 r. moa czerwca 17 dnia.

Prezydent Ignacy Wołk.

Sędzia Alexander Achmatowicz.

Pisarz Leonard Wołkożaski.

Regent Ignacy Jasiński. (339)

z Kancellaryi Sądu Ziemskiego Ptu Wileńskiego ninieysz^{em} zawiadamia, iż w oney znajduia się rozmaite papiery i dokumenta, przez strony prawniące się przy odcyściu spraw zło-

ne, które wraz po dekrete strony obowiązane były odebrać; lecz gdy tego nie uskuteczniły, a Kancelarya dla szczupłego lokalu, niema odpowiedniego składu na chronienie tak znacznej liczby papierów, i jako po rozsądzonych sprawach, wedle prawa, nie widzi siebie w obowiązku onych konserwowania; zatem wzywa też prawniące się strony lub ich plenipotentów, iżby iawili się w niniejszej Kancelaryi dla odebrania swoich papierów i dokumentów. Roku 1831 mca iunii 22 dnia.

Regent Marcelli Talat. (338.)

3 Departament Komissoryatski Ministerium Woyskowego wzywa niniejszém życzącym: podjąć się dostawy zapasów żywności i dalszych potrzeb do Szpitalów Woyskowych, znajdujących się w Guberniach Grodzieńskiej i Mińskiej i Obwodzie Białostockim, a mianowicie: w Brześciu-Litewskim 6tej Klasy, w Kobryniu, Słonimie i Bielsku 3ciej Klasy, w Supraślu i Nieświżu 2giej Klasy, w przeciągu iednego roku. Podrad ten może bydź oddany iednemu lub kompanii, każdy Szpital osobno, alboliteż podług gatunku zapasów i rzeczy, i dla tego życzący, znajdujący się tu w St. Petersburgu i nie znajdujący się, ktokolwiek ma do tego prawo, podług prawem ustanowionych dokumentów, mogą stawić się osobiście albo przysłać swoich pełnomocników do tego Departamentu, w przeciągu przyszłego miesiąca lipca: na ieden targ i przetarg, na terminy poniżej tu wyrażone, dla Szpitalów w dniach: Brzesko-Litewskiego 2go i 6go, Kobryńskiego 9go i 13go, Słonimskiego 10go i 14go, Bielskiego 15go i 20go, Supraślskiego 23go i 27go, Nieświżskiego 24go i 28go. Przed nadejściem każdego targu, życzący dostawiać zapasy i dalsze rzeczy do któregokolwiek z wymienionych Szpitalów, obowiązany iest podać albo przysłać do Departamentu na zwyczajnym papierze herbowym prośbę, przedstawiając z nią razem dokumenta o swoim stanie, o prawie wchodzenia w podradę i składającą się ewikoyą; warunki zaś mogą widzieć i czytać w Departamencie, a nawet otrzymać ich kopie.

Naczelnik Oddziału Stratanowicz.

Naczelnik Stołu Perwuchin. (336)

Podrady.

5 Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu niniejszém ogłasza się iż w skutek przedpisania Wileńskiego P. Cywilnego Gubernatora, z przyczyny zbliżenia się terminu zawartego w Komissoryackim Departamencie dnia 19 września 1829 roku z 2giej gildy kupcami Wileńskim Łazarzem Adelbergiem i Grodzieńskim Mowszą Eberem kontraktu, na zaopatrzenie chorych żołnierzy w Wileńskim Woyskowym szpitalu leczących się, naznaczone terminy do targów w Wileńskiej Izby Skarbowey, na zaopatrzenie tych chorych, pierwszy 28go, drugi 29go i trzeci ostateczny 31go dnia

następującego miesiąca lipca; zaczęć życzący zechcą przybydź dla takowych targów na wyrażone terminy do pomienioney Izby. 19 dnia 1831 roku.

(334)

Assesor Józef Szulo.

Naczelnik Stołu P. Wolański.

Odkup.

3 Od Białorusko-Mohilewskiej Izby Skarbowey niniejszém ogłasza się, iż w niey odaje się z publicznego targu Bielskiego powiatu w M. Homlu i w dwuwiorstowej nokoło niego dystancyi, z wyłączeniem mieysc, które odeszły do takiejże dystancyi miasta Bielicy, trunkowy odkup; w arendowną dzierżawę po rok 1835; życzący wziąć takowy odkup w dzierżawę, mają przybydź do tej Izby z prawami, pewnymi ewikoyami, na terminy następującego mca lipca dla targu 16go i dla przetargu 21go dnia teraźniejszego 1831 roku.

Guberski Kontroler Pieczkowski.

Naczelnik stołu Pietkiewicz. (332)

Przedaj.

5 Przedaj się dwie klacze gniade, dobrego wzrostu, anglezowane, po lat 6, dobrze uieżdżone, z kółbakami, a 3cia z ogonem mniejszego wzrostu, z wjukami, karo-gniada 7 lat, w domie Horna na ulicy Zamkowej Ner 187.

Wolno drukować Wileński Czasowy Połimeyster Korpusu Żandarmów Podpółkownik Rutkowski. (335)

Prenumerata.

Od dnia 1go nadchodzącego miesiąca lipca, zaczyna się prenumerata na drugie półrocze roku bieżącego, na Gazetę Kuryera Litewskiego. Cena zwyczajna:

Z przesyłaniem pocztą:

rocznie: na papierze zwycz. R. sr. 14

— — — białym — — 18

półrocznie: na papie. zwycz. — — 7

— — — białym — — 9

Bez przesyłania pocztą:

rocznie: na papierze zwycz. R. sr. 9

— — — białym — — 13

półrocznie: na pap. zwycz. — — 4 k. 50

— — — białym — — 6 — 50

kwartałowie: na pap. zwycz. — — 2 — 25

— — — białym — — 3 — 25

Poiędzyżo Nra na papierze białym nie będą sprzedawane.

Proszeni są wszyscy, mający prenumerować tę Gazetę, ażeby wcześniej przed 1szym lipca raczyli ją zapisać: gdyż Redakcyja, taką tylko liczbę egzemplarzy będzie drukowała, iaka będzie liczba prenumeratorów w dniu pomienionym, A zatym, którzyby po tym terminie zapisywali, sobie samym przypiszą, jeżeliby nie otrzymali w zupełności Numerów.

Prenumerata przyjmie się w Wilnie: w Expedycyi Gazetney Pocztamtu i w Redakcyi, w innych guberniach: po wszystkich Pocztamtach, Kantorach i Expedycyach.

Obserwacje meteorologiczne.	Czas Obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Stan powietrza.
	d. 24 godz. 3 wiecz.	27 cal. 11 lin. 1 ¹ lin.	+ 20 stopni.	Półn.-zach.	Pogoda.
	d. 25 — — —	28 — 0 — 8 —	+ 20 ¹ — —	Półn.-zach.	Pogoda.
	d. 26 godz. 5 rano.	27 — 11 — 2 —	+ 12 — —	Zachodni.	Pochmurno.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

DOZWALA SIĘ DRUKOWAĆ. Wilno. 1831. d. 26 Czerwca.

CENZOR Leon Borowski.